

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ОБЛАСНИЙ БУДИНОК ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Сценарій виховного заходу

«Витвори Українців – народних умільців».

**«Зразкового художнього колективу»
гуртка декоративно-ужиткового мистецтва «Колаж»**

Укладач: Ігнатська Л.А.,
керівник «Зразкового художнього
колективу» гуртка декоративно-ужиткового
мистецтва «Колаж»
обласного Будинку
художньої творчості
Миколаївської обласної ради

Миколаєв

2020 р.

«Витвори Українців – народних умільців».

Мета: розвивати цікавість до українського декоративно-ужиткового мистецтва; формувати естетичне сприйняття витворів українських майстрів (вишиванок, народних іграшок, бісерних, гончарних виробів тощо); виховувати пошану до творчої праці свого народу.

Обладнання: світлини для віртуальної екскурсії «У краєзнавчому музеї» (якщо в школі є музей з необхідними експонатами, під час заняття педагог проводить з учнями традиційну екскурсію); ілюстрації до використаних віршів; папір, кольорові олівці.

Хід заходу.

I. Організаційний момент.

Звучить лірична українська мелодія. Керівник гуртка розпочинає спілкування з групою.

Керівник гуртка. Наш сьогоднішній захід мені хотілося б розпочати віршованими рядками:

Знають з малку в краї нашім діти,
Де нам народитись випало і жити.
Це наша Вітчизна, наша Батьківщина,
Пишна, мальовнича ненька -Україна.

II. Розкриття теми заходу.

Керівник гуртка. народитися українцем, друзі, – велика честь. Адже наш народ віддавна славен у всьому світі. Як ви вважаєте, чим саме славні українські люди? (*Своєю працьовитістю, розумом, гостинністю, піснями*). Так. А ще наш народ – творчий та вмілий.

III. Повідомлення теми й мети.

Сьогодні ми поговоримо про ремесла, які були популярними на Україні з давніх часів – вишивання, гончарство, виготовлення народної іграшки, писанкарство. Для цього ми вирушимо в подорож до історичного краєзнавчого

музею. Там ви познайомитесь з витворами українців – народних умільців і, сподіваюся, дізнаєтеся про них чимало нового.

IV. Подання нових знань.

Віртуальна екскурсія «Твори українського декоративно-ужиткового мистецтва».

Керівник гуртка показує дітям відповідні світлини, розповідаючи про них.

Керівник гуртка: Скажіть, як виглядає українська національна сорочка? (*Біла, прикрашена вишивкою*). За майстерне оздоблення вишивкою сорочку й назвали... Як? (*Вишиванка*). Отже, перше народне ремесло, із творами якого ми познайомимося, – вишивання.

Раніше вважалося, що вишивання має навчитися з малку кожна українська дівчина. Тож всі україночки росли справжніми рукодільницями. Готуючись до заміжжя, українські дівчата дбали про свій посаг – вишивали сорочки, скатерті, серветки. А особливо важливим вважалося вишивання рушників. Народна приказка говорить: «Висить сволок, на нім рушників сорок». Це значить, що кожна дівчина, виходячи заміж, повинна біла вишити аж сорок рушників. І зробити це, діти, не абияк, а старанно, майстерно. Подивіться на українські рушники. Які вони? (*Красиві, гарні, барвисті*). Традиційна українська вишивка виконується двома способами – хрестиком і гладдю. (*Педагог звертає увагу дітей на зразки виробів, виконаних у згаданих техніках*). Орнаменти, візерунки вишивок могли зображувати елементи рослин, птахів, геометричний рисунок. Розгляньте ці вишиванки й розкажіть, що саме народні майстри зображали на своїх рукодільних виробках. (*Квіти, листочки, калину, голубів, півників, сонечко, геометричні фігурки*). Вишивка українських рушників була різною в залежності від їх призначення. Найпишніше, найбагатше оздоблення мали святкові весільні рушники й покутники – рушники, якими обрамляли образи (ікони). Їх могла прикрашати не тільки вишивка, але й бахрома, торочки, мереживо. А ось рушники, які використовувалися щоденно в побуті, – утирачі та стирачі – мали скромніше оздоблення. Зверніть увагу на кольорову гаму вишивок. Які кольори на них переважають? (*Червоний та чорний*).

Вважають, що червоний колір у вишивці символізував кохання, а чорний – тугу за загиблими.

Іншим ремеслом українців, яким славилися наші пращури, було гончарство. Гончарні вироби – це посуд, який виготовляли із сирієї глини. Майстер формував свій виріб, користуючись спеціальним гончарним кругом. Потім його запікали в спеціальній печі, щоб виріб став міцним, розписували й покривали глазур'ю. подивіться на твори українського гончарства. Що це? (*Посуд*). Який посуд виготовляли українські гончарі? (*Глечики, кухлі, горщики, миски*). Усі вони були не тільки гарними на вигляд, але й добротними, і слугували своїм господарям багато-багато років. Розкажіть, яким розписом прикрашені ці вироби. Які з них подобаються вам найбільше? Як ви вважаєте, як саме можна було використати такий посуд? (*Діти відповідають*).

У давнину, звичайно, не було таких іграшок, як сьогодні. Але українські майстри навчилися ремесла так званої народної іграшки. Давайте розглянемо старовинні іграшки. Із чого їх зроблено? (*Вирізані з дерева, виліплені з глини, виплетені із соломи*). Розкажіть, які іграшки ви тут бачите? (*Коник, баранець, півник, пташка*). Ці іграшки також оздоблені? Чим саме? (*Малюнком, орнаментом, розписом*). Як ви думаєте, для чого майстри прикрасили свої вироби? (*Для того щоб вони більш привабливо виглядали і дітям було цікавіше ними гратися*).

Вихованці ще раз переглядають матеріал екскурсії, ставлять педагогу запитання за темою, а він відповідає на них.

Керівник гуртка. Нашу віртуальну екскурсію до світу виробів народних умільців завершено. Які враження справили на вас побачені речі? (*Діти відповідають*).

Витвори наших митців, українських рукодільниць та майстрів надихали і продовжують надихати поетів на написання чудових віршів.

Робота з віршованим матеріалом.

Педагог пропонує школярам послухати поетичні рядки та переглянути відповідні ілюстрації.

І. Бердник.

Золоті узорі.

Задрімали на калині
Золоті жар-птиці,
Заглядали зорі сині
У вікно світлиці.
Тільки ти на помічала,
Як горіли зорі,
Вишивала, вишивала
Золоті узорі.
І вклонилися до стежки
Соняхи шовкові,
Красувалися в мережках
Рушники святкові.
А на них же цвіт-колосья
Сонячно заграло,
Все любов'ю заплелось,
Душу чарувало.

І. Михайловська.

Материн рушник.

Дивлюся мовчки на рушник,
Що мати вишивала.
І чую: гуси зняли крик,
Зозуля закувала.
Знов чорнобривці зацвіли,
Запахла рута-м'ята,
Десь тихо бджоли загули,
Всміхнулась люба мати.
І біль із серця раптом зник,

Так тепло-тепло стало...

Цілую мовчки той рушник,

Що мати вишивала...

С. Жупанин.

Розмалюю писанку.

Розмалюю писанку, розмалюю,

Гривастого коника намалюю.

Розмалюю писанку, розмалюю,

Соловейка-любчика намалюю,

А сопілка буде грати,

Соловейко щебетати,

А гривастий кониченько –

Славно танцювати.

Бесіда з вихованцями.

Запитання для бесіди.

- Які давні ремесла українського народу ви знаєте?
- Які митці займалися цими ремеслами?
- Назвіть українські вишивані вироби та їх різновиди.
- Які види вишивки використовували майстрині?
- Розкажіть, які вишиванки з побачених сьогодні вам сподобалися

найбільше. Чому вони справили на вас таке враження?

- Що нового про українські гончарні вироби ви дізналися під час екскурсії?

- Чи розвивався в минулому в Україні промисел народної іграшки? Розкажіть, що ви про це знаєте.

- Чи всі витвори народного мистецтва, про які йшлося у віршах, ми бачили під час нашої віртуальної екскурсії? Поясніть, що таке писанкарство та чим займаються писанкарі.

- Про які якості вдачі українського народу свідчить вигляд вишиванок, гончарних виробів, народних іграшок, барвистих писанок? Доведіть свою думку.
- Як ми повинні ставитися до творчої спадщини народних умільців?
- Яке народне декоративно-ужиткове мистецтво ви хотіли б освоїти? Які речі ви б виготовили, навчившись цієї справи?

Під час бесіди педагог активно допомагає дітям сформулювати відповіді та пояснення, доповнює їх, деталізує.

V. Підсумки .

Керівник гуртка. Пройшов час, і українські ремесла дещо забулися, адже з'явилася можливість виготовляти схожі предмети вжитку значно швидше й легше. Як саме? *(Діти розповідають те, що вони знають про виробництво різних речей).*

Але сьогодні ми всі розуміємо, що такі ремесла треба берегти, тому що вони несуть у собі багатовікову історію; їх цікаво розглядати, міркувати, як саме їх виготовляли. Тому можна сказати, що кожен виріб народного мистецтва оповідає власну цікаву й особливу історію. Відроджуючи давні традиції, ми не тільки дивимося назад у минувшину, але й будуємо шлях до тих людей, які житимуть у майбутньому. Подумайте лише, як чудово знати, що й через сто, двісті, а то й більше років люди бачитимуть у витворах рідного мистецтва те саме, що й ми сьогодні! Хіба це не диво? Адже витвори народних митців варті того, щоб ними цікавитися, захоплюватися й пишатися.

Сподіваюся, що й вас, діти, ці речі не залишили байдужими, а змусили милуватися ними й пишатися своїм народом.

VI. Рефлексія.

Вихованцям пропонується уявити себе в ролі якого-небудь народного майстра і «виготовити» *(намалювати)* певний виріб: вишиванку, писанку, народну іграшку, предмет глиняного посуду тощо. Учні отримують папір та олівці й виконують завдання в супроводі українських мелодій. *(Наприклад: «Два кольори», музика О. Білаша, слова Д. Павличка; «Пісня про рушник», музика П. Майбороди, слова А. Малишка).*

По закінченні малювання вихованці можуть презентують свої роботи.

Використані джерела:

1. Антонович Є. А., Захарчук Р.В. , Станкевич М.Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів : Світ, 1992р.
2. Беркун О. Народна вишивка. Початкова освіта. – 2005р.
3. Воїтелева Г. На згадку про рідне місто: мистецтво вишивки. Трудова підготовка в закладах освіти. – 2005р.
4. Волинець Л. Обрядові рушники . Українська культура. – 1994р.
5. Вишивання: навчання початкових класів. Позакласний час. – 2006р.
6. Запаско Я. П., Білик В.І., Лупій С.П., Декоративно-ужиткове мистецтво Львів. акад. мистец. Наук.-дослід. сектор. Каф. історії і теорії мистец. - Л.: Афіша, 2000р.
7. Охріна І. Бісероплетіння – вид декоративно-ужиткового мистецтва: циклу уроків .Трудове навчання. Сер.. Шкільний світ. – 2010р.

Електронні ресурси.

1. <https://www.google.com.ua/>
2. <https://uk.wikipedia.org/>
3. <https://www.ukrinform.ua>
4. <https://uk.wikipedia.org>
5. <https://honchar.org.ua>

ВИШИВАНКИ



РУШНИКИ



ГОНЧАРСТВО



НАРОДНА ІГРАШКА

